

Het Nederlands Groot-Yorkshire varken

De Bonte Bentheimer en het Nederlands landvarken hebben al de volle aandacht van de SZH. Maar verdient het Groot-Yorkshirevarken die aandacht ook niet? In de Nederlandse varkensfokkerij is dit ras indertijd gefokt voor de productie van slagersvarkens. In dit artikel wordt de geschiedenis van het Nederlands Groot-Yorkshirevarken op een rij gezet en aangegeven hoe het er nu voorstaat.

In Nederland werden in het begin van de twintigste eeuw Yorkshire- of Large Whitevarkens ingevoerd vanuit Engeland. Deze varkens waren wat verfijnd, stelden veel eisen aan voeding en verzorging en waren snel vet. De zeugen waren niet vruchtbaar genoeg. In Engeland werd de fokrichting van het Large Whitevarken later bijgesteld naar grotere laatrijpere dieren.

In Duitsland werd ook een Yorkshirertype gefokt uit een verdringingskruising van het aanvankelijk fijn gebouwde, vroegrijpe Engelse Yorkshire met het Noordwest-Duitse Marschschwein. Dit Yorkshirertype, het Duitse Edelschwein, was een robuust Yorkshirertype met een zwaar geraamte. In Duitsland en Nederland werd de voorkeur gegeven aan goed ontwikkelde, krachtig gebouwde varkens boven fijn gebouwde, vroegrijpe typen met korte koppen en weinig beharing.

Import uit Duitsland

In Nederland werd in die tijd ook een aanvang gemaakt met de georganiseerde varkenshouderij. De fokkerij van het Groot-Yorkshirevarken concentreerde zich in West-Nederland. Toen werd ook het Edelschwein uit Duitsland geïmporteerd. De Engelse en de Scandinavische Yorkshires waren gefokt en geselecteerd in de bacon-

fokrichting. De slagers in het westen van het land wilden een zwaarder varken en kregen invloed op de fokkerij van het Groot-Yorkshirevarken.

Het Duitse Edelschwein paste in dat fokdoel. Daarom werden meer beren beproefd uit het Oost-Duitse Silezië en Ammerland in Oldenburg. Zo ontstond het Nederlandse Groot-Yorkshireras. Het was een sterk, zeer goed ontwikkeld varken met een zwaar geraamte en een uitstekende groei, dat op een hoog gewicht kon worden afgeleverd. Het was geschikt als slagersvarken voor de winkelverkoop en de vleeswarenindustrie. Het waren slachtvarkens met een levend gewicht van 125 kg met blank, lichtgekleurd, mals vlees, doorregen blank stevig spek en dikke karbonaden.

Fokkerij naar Nederlandse eisen

Toen in het begin van de jaren dertig van de vorige eeuw selectiemesterijen werden gesticht, waren groei, voederverbruik per kilogram groei (voederconversie), vlees- en vetpercentage bepalend. In de periode van 1935 tot 1964 steeg het vleespercentage van de Groot-Yorkshireselectiemesterijvarkens van 45,5 tot 55,9 procent. Het vetpercentage nam af van 46,9 tot 35,3 en het hampercentage steeg van 18 tot 21,9.

Import na Tweede Wereldoorlog

De fokkerij van het Groot-Yorkshirevarken was na de Tweede Wereldoorlog aan vernieuwing toe. In 1947 werd een achttal beren ingevoerd uit Tsjecho-Slowakije. Daar had men een goede fokkerij opgebouwd met het Duitse Edelschwein. De basis van de fokkerij was echter smal en er bleef behoefte aan bloedverversing.

Een uitwisseling in de jaren vijftig en zestig met beren uit Ammerland in Oldenburg, die ook Nederlands Groot-Yorkshirebloed voerden, gaf bemoedigende resultaten. Sinds 1970 hebben er geen importen meer plaatsgevonden.

Goede score in vergelijkingen

De Groot-Yorkshirevleesvarkens scoorden in een rassenvergelijkingsproef met Nederlandse landvarkens op economische kenmerken als groei, voerconversie en uitval duidelijk beter dan de landvarkens, die wel wat dunner spek en beter gevormde zwaardere hammen hadden. De Groot-Yorkshirevleesvarkens hadden een efficiëntere vleesgroei en een betere vleeskwaliteit.

Uit kruisingsproeven, opgezet door het Instituut voor Veeteeltkundig Onderzoek, bleek dat er met een systematische gebruikskruising van Groot-Yorkshireberen met Nederlands-landvarkenzeugen resultaten bereikt konden worden die ver uitstaken boven die van de raszuivere Nederlands-landvarkenzeugen.

Het aantal grootgebrachte biggen was bijna een big meer en groei- en slachteigenschappen waren aanzienlijk beter. De

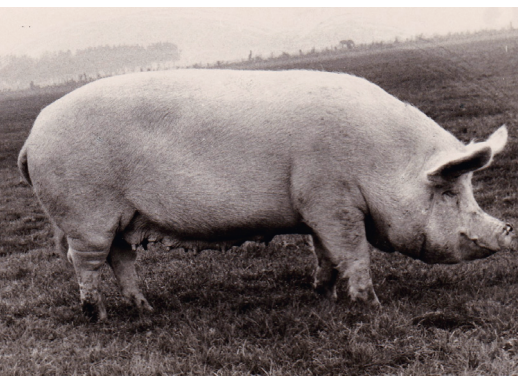

Ameländer Edelschwein

Groot Yorkshire, beer

Groot Yorkshire, sterzeug

Foto's uit archief Veeteeltmuseum

verwachting dat de slachtkwaliteit van de kruisingsproducten wel zou tegenvallen, werd niet bevestigd. Toen leefde de veronderstelling dat het Nederlands landvarken beter was dan het Groot-Yorkshirevarken.

Opnieuw beste score

Bij de beproeving van de gekruiste zeugen als moederdier, teruggekruist met een Groot-Yorkshirebeer, drukte de Yorkshirebeer een sterke stempel op de resultaten. De uitstekende groei-eigenschappen van Groot-Yorkshire bleken weer van grote invloed op de kruislingen, terwijl de slachtkwaliteit die van de overige combinaties, met uitzondering van de Piétrainnakomelingen, vlot kon evenaren.

In 1987 werd nog een rassenvergelijkingsonderzoek opgezet met het Nederlands landvarken, het Groot-Yorkshirevarken en de buitenlandse rassen Piétrain, Belgischlandvarken, Duroc en Hampshire (beide uit de Verenigde Staten).

Het Groot-Yorkshirevarken scoorde in de reproductie-eigenschappen het beste, bleek niet stressgevoelig te zijn en de groei en de voederconversie waren het gunstigst. Het vleespercentage was bij de Belgische rassen hoger, maar de vleeskwaliteit was bij de Groot-Yorkshires weer het beste. Het Groot-Yorkshirevarken bezat niet alleen uitstekende gebruikseigenschappen, maar was ook als kruisingspartner met het Nederlands landvarken niet te evenaren.

Nu vooral in moederlijnen

Het Groot-Yorkshirevarken kreeg de waardering die het verdiende en werd volop ingezet in de fokkerijprogramma's van de intussen gestichte commerciële fokkerij-

groeperingen. Het werd in de berenlijn en in de zeugenlijnen ingezet. Uiteindelijk is de berenlijn in de fokprogramma's vervangen door een nieuwe kruising van lijnen en is dus niet meer in levenden lijve aanwezig. In de zeugen- en in de berenlijnen is voortdurend geselecteerd, zodat de robuustheid en de sterkte en de zwaarte van het geraamte afgenomen zijn, vergeleken met het 'oorspronkelijk Nederlandse' Groot-Yorkshirevarken.

Terugfokken moeite waard

Gezien de uitstekende gebruikseigenschappen als robuustheid, snelle groei, gunstige voederconversie en zeer goede slachteigenschappen, zou het de moeite waard kunnen zijn de Nederlands Groot-Yorkshire (GY) terug te fokken. Dit zou bijvoorbeeld kunnen met het sperma uit de genenbank en met een selectie van zeugen in de aanwezige GY-lijnen van de commerciële fokbedrijven.

Maar dan moet er wel belangstelling bij een aantal fokkers zijn om met een goed opgezet fokplan dit historisch belangrijke ras weer te gaan houden. ●

Alles van het varken

Het is goed zuinig te zijn op onze levend-erfgoedvarkens, maar laten we hun oude aparte producten ook niet vergeten, zoals reuzel, balkenbrij, bloedworst, zult, gerookte ham en buikspek.

Deze 'vergeten' vleeswaren vormen de schatkamer van zeldzaam lekkere culinaire genoegens, aldus de voorzitter van de SZH in zijn voorwoord (pag. 3).